

MORGENDIENST

vrijdag 25 december 2020, KERST
ONLINE-dienst (YouTube)
Grote Kerk, Wildervank
voorganger: ds. Marien Grashoff

Welkom

DIENST VAN VOORBEREIDING

Aanvangslied : 'Komt allen tezamen' (Lied 477: 1, 2, 3, 4)

Moment van stilte

Kerstkaars aansteken

Moment voor de kinderen

Kerstresponsie en groet¹

Een kind is ons geboren!
EEN ZOON IS ONS GEGEVEN!

Zijn naam zal zijn: Immanuël –
GOD IS MET ONS.

Eer aan God in de hoogste hemel.
EN VREDE OP AARDE
VOOR ALLE MENSEN DIE HIJ LIEFHEEFT.

De vrede van God zij met u.
DE VREDE VAN CHRISTUS
ZIJ MET ONS ALLEN.
AMEN.

Gebed voor de wereld

Op deze morgen van Kerst
bidden wij voor alle mensen
voor wie deze tijd zo donker is –
mensen die heel erg somber worden
of heel erg bang;
mensen die hun werk of bedrijf
kwijtraken;
mensen die heel erg ziek zijn
door het virus of iets anders;
mensen die bijna niet meer durven hopen
dat de tijden toch lichter zullen worden.

Juist op deze morgen van Kerst
bidden wij voor al die mensen –
dat juist zij iets mogen zien

¹ Begroeting uit *Bonnefooi* (22/1, november 2016, 48), iets aangevuld.

van het Licht van Christus;
dat juist zij dat Licht ontdekken
in de ogen en handen van een medemens;
dat juist zij het Licht terugvinden
dat in hun eigen hart geborgen is.

Op deze morgen van Kerst,
in misschien wel het donkerste jaar in een eeuw,
bidden wij om Licht,
Licht op ons pad,
Licht dat ons hoop geeft,
Licht in de duisternis.

Zo bidden wij
door Christus onze Heer.
Amen.

Glorialied : 'Eer zij God in onze dagen' (*Lied 487: 1, 2*)

DIENST VAN HET WOORD

Gebed van Kerstmorgen²

Vandaag is het feest,
want Jezus is geboren.
Het licht van God schijnt
waar het donker is.
Laat dat licht ook schijnen
in ons hart, God.
Laat het zichtbaar worden
in de manier waarop wij leven
met elkaar,
en in de manier waarop wij omgaan
met de aarde.
Want zo eren wij u, God,
zo worden wij een zegen
voor elkaar en heel uw schepping.
Amen.

Het Kerstverhaal van Lukas en Matteüs : getekend en verteld door Dick Bruna³

Zingen : 'De herdertjes lagen bij nachte' (*JdH 609: 1, 4*)

Het Kerstverhaal van Johannes : Johannes 1,1-14⁴

- ¹ Als begin is het Woord,
en het Woord is dichtbij God,
en God is het Woord,
- ² dat is als begin dichtbij God;
- ³ alles ontstaat erdoor

² Uit *Bonnefooi* (22/1, november 2016, 48), iets bewerkt en aangevuld.

³ Zie [YouTube](#).

⁴ Eigen vertaling.

en zonder dat ontstaat er niets
dat ooit ontstaan is;
4 in [het Woord] is leven
en het leven is het licht van de mensen;
5 het licht schijnt in de duisternis
en de duisternis heeft het niet gevangen.
6 Er ontstaat een mens,
gezonden van bij God,
en zijn naam is Johannes;
7 hij komt om te getuigen van het licht,
om allen te laten geloven door hem;
8 hij is niet zelf het licht,
maar een getuige van het licht.
9 Het is het ware licht,
dat ieder mens verlicht,
[dat] de wereld binnenkomt;
10 in de wereld is het
en de wereld is erdoor geworden,
maar de wereld weet het niet;
11 tot het zijne komt het
en de zijnen hebben het niet ontvangen;
12 maar aan allen
die het toch ontvangen hebben
geeft het volmacht
om kinderen van God te worden,
zij die in zijn naam geloven;
13 die, niet uit bloed,
en niet uit een natuurlijke drang,
of omdat een man het wil,
maar die uit God geboren worden.
14 En het Woord is vlees geworden
en woont onder ons,
en wij aanschouwen zijn heerlijkheid,
een heerlijkheid als van een vaders enig kind,
vol van genade en waarheid.

Acclamatie

Zalig wie het Woord van God horen
en het doen.
AMEN.

Zingen : 'Nu zijt welkome' (*Lied 476: 1, 3, 4*)

Overdenking

We lazen het 'kerstverhaal van Johannes'. En dat is heel anders. Geen ster en geen stal, geen herders en geen wijzen, geen Jozef en Maria en zelfs geen engelenkoren. Maar juist daardoor

komen de woorden van Johannes veel dichter bij onze werkelijkheid.

Want in onze werkelijkheid is Bethlehem een belegerde stad in een verscheurd land. Daar horen herders geen engelen maar patrouillerende helicopters. Daar worden Joseef en Mirjam in Nazareth belaagd door hun burens. Kortom de duisternis waarvan Johannes spreekt is in onze werkelijkheid overal te vinden.

Waar is in die werkelijkheid God te vinden? Johannes legt dat uit met beeldwoorden, woorden die beelden oproepen. Licht en leven die niet door duisternis gevangen kunnen worden. En vooral mensen die dat Licht van God verspreiden. En Jezus die zelf dat Licht is, in vlees en bloed.

In plaats van dat ik dat nu uit ga leggen – wat een hele lange preek zou kunnen worden – vertel ik het verhaal van het meisje Lucia. Haar naam betekent immers 'Licht'. Het verhaal is geschreven door predikant en verteller Stephan de Jong.⁵ En ik besluit dat met het lezen van de eerste vijf verzen van Johannes.

-

Iedereen die Lucia zag of hoorde, voelde zich lichter van binnen. Lucia was een vrolijk meisje, dat graag grapjes maakte, kunstjes deed en lachte. De mensen zeiden: 'Het is net alsof Lucia een beetje licht geeft.' Maar de dieren wisten het beter: Lucia wás het licht.

Iedereen hield van Lucia. Behalve koningin Duisternis. Die hield alleen van het donker. Vandaar dat ze altijd zwarte jurken droeg, een grote zonnebril ophad en de gordijnen altijd dicht hield. Koningin Duisternis had zo'n hekel aan Lucia, dat zij besloot om haar gevangen te zetten. Waar? Op een donkere plek natuurlijk. Lucia werd opgesloten in een kelder van het paleis, helemaal onderin, waar geen mens haar zou kunnen bevrijden.

Maar wat mensen niet kunnen, kunnen sommige dieren wel. De wormen leven diep in de aarde. Ze groeven een gang naar de diepe paleiskelder. Nu zul je je afvragen: 'Kan een meisje door een wormengangetje ontsnappen?' Maar Lucia was een beetje een wondermeisje. Dat kwam door al dat licht van haar. Ze nam een aanloopje en floepte zo door het wormengangetje naar buiten. Ze gaf de wormen die haar bevrijd hadden een zoentje uit dankbaarheid. Het was een heel lief zoentje en de wormen glommen van plezier. Sindsdien kennen wij hen als glimwormen.

Koningin Duisternis zag door de kieren van haar gesloten gordijnen wat licht komen. Ze begreep meteen dat Lucia weer vrij rondliep. Haar boze, donkere hart besloot Lucia op te sluiten in het onderwaterpaleis. Daaruit zou geen mens haar kunnen bevrijden.

Maar wat mensen niet kunnen, kunnen sommige dieren wel. De vissen leven in het water en konden gemakkelijk naar het onderwaterpaleis zwemmen. Ze rammelden aan de oude,

⁵ Zie [zijn website](#). Het verhaal wordt hier doorgegeven met vriendelijke toestemming van Stephan de Jong. Het haakt aan bij het [St. Luciafeest](#), dat o.a. in Scandinavië en Italië kort voor Kerst wordt gevierd. Dat alle kinderen een beetje licht in zich dragen, herinnert aan wat er is de Joodse mystiek, de Kabbala, wordt verteld over '[het breken der vaten](#)' toen God de wereld schiep. Zie ook [deze uitleg daarvan](#).

halfvergane paleisdeuren, die gemakkelijk opengingen. Lucia zwom naar buiten en gaf de vissen een zoentje uit dankbaarheid. Het was een heel lief zoentje en de vissen werden goudoranje van plezier. Sindsdien kennen wij hen als goudvissen.

Koningin Duisternis merkte dat er wat licht achter haar zonnebril viel. Ze begreep het meteen: Lucia was weer ontsnapt. Er zat maar een ding op. Zij stuurde de soldaten op haar af. Lucia moest uit de weg worden geruimd. Er was geen plaats voor haar op deze wereld.

De dieren vonden dat ook. Niet om Lucia kwijt te zijn, maar om haar te redden. Ze besloten om Lucia in veiligheid te brengen in de hemel. Nu kunnen de vogels niet zo hoog komen. Maar wel de kleine vliegjes. Zij namen samen Lucia op hun rug en brachten haar veilig naar de hemel. Lucia gaf hun bij het afscheid een zoentje. Ook dit was een heel lief zoentje en de vliegjes werden vuurrood van plezier. Sindsdien kennen wij hen als vuurvliegjes.

Lucia was nu wel ontsnapt aan koningin Duisternis. Maar de mensen en de dieren misten haar erg. Het was zo donker geworden op aarde. Ieder verlangde naar haar. Lucia begreep dat verlangen wel. Vandaar dat zij haar licht gaf aan de zon en de sterren. Zo straalde Lucia's licht overdag en 's nachts op aarde. Dat was mooi.

Maar het licht van zon en sterren was wel erg ver weg. De mensen en de dieren wensten dat het licht nog wat dichterbij kon komen. In de hemel begrepen ze die wens ook. Vandaar dat vanaf toen alle kinderen die geboren werden een beetje licht in zich droegen. De een wat minder, de ander wat meer. Sommige mensen hebben zelfs heel veel licht in zich.

Ken jij zo iemand?

-

*In het begin was het Woord er.
Het Woord was bij God,
en het Woord was God;
in het begin was het Woord bij God.*

*Alle dingen zijn door het Woord gemaakt;
werkelijk alles wat er is,
bestaat doordat het Woord het heeft gemaakt.
In het Woord was het leven,
en het leven was het licht voor de mensen.
Het Licht schijnt in het donker
en het donker heeft het niet uitgedoofd.⁶*

Amen.

Zingen : 'God heeft het eerste woord' (Lied 513)

DIENST VAN HET ANTWOORD

⁶ [Basisbijbel](#) (2013).

Toelichting bij de liturgische schikking

*Ik open mijn ziel
en vul de schaal van mijn leven
met Gods nieuwe begin.
Hul mij in kleuren
en geuren van het uitbundige feest,
van Gods licht voor heel de wereld.
Oost, West, Noord en Zuid.*

*Hemel en aarde zijn nu verbonden.
Mensen wereldwijd herkennen elkaar
in Jezus, de Zoon, onze Heer.
Woord van leven, levend Woord.
Het Goede Leven doorgebroken,
voor iedereen!*

Bij de collecte

Voor de diakonie naar rekeningnummer:

NL96 RABO 0319 0110 54 t.n.v. Protestantse Gemeente Wildervank o.v.v. 'Collecte Diakonie'.

Voor de kerk naar rekeningnummer:

NL93 SNSB 0956 6930 91 t.n.v. Protestantse Gemeente Wildervank o.v.v. 'Collecte kerk'.

Zingen : 'Jezus zegt dat hij hier van ons verwacht' (ELB 454: 1, 2)

Gebeden

Onze Vader

Slotlied : 'Ere zij God' (ELB 101)

Zegen

Wij gaan het nieuwe jaar tegemoet
met de zegen van de EEUWIGE.

⁷Zie vooruit met hoop
naar de komst van onze Redder;
maak recht de weg voor Christus onze Heer;
verwelkom hem met liefde en geloof.

En de zegen van de ENE God,
Vader, Zoon en heilige Geest,
zij met u allen, nu en altijd.

(gezongen:) AMEN, AMEN, AMEN. (Lied 431c)

⁷ Common Order 1994, pag. 598, iets bewerkt.